

Sbírka soudních rozhodnutí

ROZSUDEK SOUDNÍHO DVORA (šestého senátu)

27. června 2024*

„Řízení o předběžné otázce – Sociální politika – Rámcová dohoda o pracovních poměrech na dobu určitou uzavřená mezi organizacemi UNICE, CEEP a EKOS – Ustanovení 2 a 4 – Zásada zákazu diskriminace – Rovné zacházení v zaměstnání a povolání – Honorární soudci a řádní soudci – Ustanovení 5 – Opatření, jejichž cílem je sankcionovat zneužívání smluv uzavřených na dobu určitou – Směrnice 2003/88/ES – Článek 7 – Placená dovolená za kalendářní rok“

Ve věci C-41/23 Peigli¹,

jejímž předmětem je žádost o rozhodnutí o předběžné otázce podaná na základě článku 267 SFEU rozhodnutím Consiglio di Stato (Státní rada, Itálie) ze dne 26. ledna 2023, došlým Soudnímu dvoru téhož dne, v řízení

AV,

BT,

CV,

DW

proti

Ministero della Giustizia,

SOUDNÍ DVŮR (šestý senát),

ve složení: T. von Danwitz, předseda senátu, A. A. Arabadžev (zpravodaj), předseda prvního senátu vykonávající funkci soudce šestého senátu, a I. Ziemele, soudce,

generální advokátka: J. Kokott,

za soudní kancelář: A. Calot Escobar, vedoucí,

s přihlédnutím k písemné části řízení,

* Jednací jazyk: italština.

¹ Název projednávané věci je fiktivní. Neodpovídá skutečnému jménu žádného z účastníků řízení.

s ohledem na vyjádření, která předložili:

- za AV, BT, CV a DW G. Graziani a C. Ingrassia, avvocati,
- za italskou vládu: G. Palmieri, jako zmocněnkyně, ve spolupráci s: E. De Bonis a F. Sclafani, avvocati dello Stato,
- za Evropskou komisi: D. Recchia a F. van Schaik, jako zmocněnkyně,

s přihlédnutím k rozhodnutí, přijatému po vyslechnutí generální advokátky, rozhodnout věc bez stanoviska,

vydává tento

Rozsudek

- 1 Žádost o rozhodnutí o předběžné otázce se týká výkladu článku 7 směrnice Evropského parlamentu a Rady 2003/88/ES ze dne 4. listopadu 2003 o některých aspektech úpravy pracovní doby (Úř. věst. 2003, L 299, s. 9; Zvl. vyd. 05/04, s. 381) a ustanovení 4 a 5 rámcové dohody o pracovních poměrech na dobu určitou, uzavřené dne 18. března 1999 (dále jen „rámcová dohoda“), která se nachází v příloze směrnice Rady 1999/70/ES ze dne 28. června 1999 o rámcové dohodě o pracovních poměrech na dobu určitou uzavřené mezi organizacemi UNICE, CEEP a EKOS (Úř. věst. 1999, L 175, s. 43; Zvl. vyd. 05/03, s. 368).
- 2 Tato žádost byla předložena v rámci sporu mezi AV, BT, CV a DW, honorárními soudci, a Ministero della Giustizia (ministerstvo spravedlnosti, Itálie) ve věci žádosti těchto soudců o stejné ekonomické a právní zacházení jako s řádnými soudci.

Právní rámec

Unijní právo

Rámcová dohoda

- 3 Ustanovení 2 body 1 rámcové dohody, nadepsané „Oblast působnosti“, stanoví:
„Tato dohoda se vztahuje na zaměstnance s pracovním poměrem na dobu určitou, kteří mají pracovní smlouvu nebo jsou v pracovním poměru vymezeném platnými právními předpisy, kolektivními smlouvami nebo zvyklostmi v každém členském státě.“
- 4 Ustanovení 4 rámcové dohody, nadepsané „Zásada zákazu diskriminace“, uvádí:
„1. Pokud jde o pracovní podmínky, nesmí být se zaměstnanci v pracovním poměru na dobu určitou zacházeno méně příznivě než se srovnatelnými zaměstnanci v pracovním poměru na dobu neurčitou pouze z toho důvodu, že mají pracovní smlouvu nebo pracovní poměr na dobu určitou, pokud odlišné zacházení nelze ospravedlnit objektivními důvody.“

2. Je-li to vhodné, použije se zásada ‚poměrným dílem‘.

[...]“

5 Ustanovení 5 rámcové dohody, nadepsané „Opatření k předcházení zneužití“, zní:

„1. K předcházení zneužití vznikajícímu využitím po sobě jdoucích pracovních smluv nebo poměrů na dobu určitou, pokud žádná právní opatření pro předcházení zneužití neexistují, zavedou členské státy po konzultaci se sociálními partnery, v souladu s vnitrostátními právními předpisy, kolektivními smlouvami nebo zvyklostmi, nebo sociální partneři, způsobem, který přihlédne k potřebám specifických odvětví nebo kategorií zaměstnanců, jedno nebo více z následujících opatření:

- a) objektivní důvody ospravedlňující obnovení těchto pracovních smluv a poměrů;
- b) maximální celkové trvání po sobě jdoucích pracovních smluv a poměrů na dobu určitou;
- c) počet obnovení těchto smluv a poměrů.

2. Členské státy po konzultaci se sociálními partnery nebo sociální partneři případně stanoví podmínky, za jakých jsou pracovní smlouvy nebo poměry na dobu určitou:

- a) považovány za ‚po sobě jdoucí‘;
- b) považovány za uzavřené na dobu neurčitou.“

Směrnice 2003/88

6 Článek 7 směrnice 2003/88, nadepsaný „Dovolená za kalendářní rok“, stanoví:

„1. Členské státy přijmou nezbytná opatření, aby měl každý pracovník nárok na placenou dovolenou za kalendářní rok v trvání nejméně čtyř týdnů v souladu s podmínkami pro získání a přiznávání této dovolené stanovenými vnitrostátními právními předpisy nebo zvyklostmi.

2. Minimální dobu placené dovolené za kalendářní rok nelze nahradit finanční náhradou, s výjimkou případů ukončení pracovního poměru.“

Italské právo

7 Článek 106 Ústavy stanoví:

„Soudci jsou jmenováni na základě výběrového řízení.

Zákon o organizaci soudnictví může připustit jmenování ‚honorárních‘ soudců i na základě volby do všech funkcí zastávaných samosoudci.

[...]“

8 Regio decreto n. 12 – Ordinamento giudiziario (královské nařízení č. 12 o soudním systému) ze dne 30. ledna 1941 (GURI č. 28 ze dne 4. února 1941), ve znění použitelném na skutkový stav v původním řízení (dále jen „královské nařízení č. 12“), v čl. 4 odst. 1 a 2 stanovilo:

„1. Soudcovský stav se skládá z justičních kandidátů [soudců stážistů], soudců u soudů všech stupňů a státních zástupců.

2. Do soudcovského stavu patří jakožto honorární soudci: smírčí soudci, náměstci smírčích soudců, honorární soudci, náměstci státních zástupců, znalci obecného soudu a sekce odvolacího soudu pro mladistvé a dále přísedící kasačního soudu a znalci v oblasti pracovního soudnictví vykonávající soudcovské funkce.“

9 Článek 42a tohoto nařízení stanovil, že „[h]onorární soudci mohou být přiděleni k obecnému soudu.“

10 Článek 42b uvedeného nařízení zní:

„Honorární soudci jsou jmenováni vyhláškou ministra spravedlnosti v souladu s rozhodnutím Vysoké rady pro soudnictví a státní zastupitelství na návrh místně příslušné soudní rady ve složení stanoveném v čl. 4 odst. 1 [legge n. 374 – Istituzione del giudice di pace (zákon č. 374 o ustavení smírčího soudu) ze dne 21. listopadu 1991 (GURI č. 278 ze dne 27. listopadu 1991)]“.

11 Článek 42d královského nařízení č. 12 stanovil, že „honorární soudci jsou jmenováni na období tří let“ a „jmenování do této funkce lze případně potvrdit pouze jednou. Ze žádosti o rozhodnutí o předběžné otázce vyplývá, že soubor ustanovení přijatých od roku 2005 zavedl výjimky z možnosti potvrdit jmenování honorárních soudců pouze jednou.

12 Článek 42e tohoto nařízení stanovil:

„Honorární soudce přestane vykonávat svou funkci:

a) dosáhl-li věku 72 let,

b) uplynutím lhůty, na kterou byl jmenován nebo potvrzen;

[...]“

13 Článek 42f uvedeného nařízení stanovil:

„Honorární soudce je povinný *mutatis mutandis* dodržovat povinnosti stanovené pro řádné soudce. Honorární soudce se může domáhat jen náhrad a jiných nároků výslovně přiznaných zákonem, pokud jde konkrétně o honorární služební poměr.“

14 Článek 43a téhož nařízení stanovil:

„Řádní a honorární soudci vykonávají u obecného soudu soudní činnost, kterou jim svěřil předseda soudu, nebo, je-li soud tvořen senáty, předseda nebo jiný soudce, který předsedá senátu.

Honorární soudci mohou vést jednání jen v případě nepřítomnosti nebo nedostatku řádných soudců.

V rámci pravidel pro přidělování uvedených v prvním pododstavci se uplatní kritérium, že honorárním soudcům se nepřidělí:

- a) v občanskoprávních věcech projednávání zabezpečovacích žalob a žalob na ochranu vlastnického práva, s výjimkou návrhů předložených v rámci hlavního řízení nebo řízení o petitorním nároku na ochranu vlastnictví;
- b) v trestních věcech funkce soudce pověřeného vyšetřováním trestného činu a soudce v přípravném řízení, jakož i funkce v jiných řízeních, jako jsou řízení stanovená v článku 550 trestního řádu.“

15 Článek 71 královského nařízení č. 12 stanovil:

„Honorární soudci mohou být přiděleni ke státním zastupitelstvím u obecných soudů v postavení náměstků státních zástupců za účelem výkonu funkcí uvedených v článku 72 a jiných funkcí, které jim jsou zvlášť svěřeny zákonem.

Honorární náměstci státních zástupců jsou jmenováni stejným způsobem jako honorární náměstci soudců. Uplatní se na ně články 42b, 42c, 42d a 42e.“

16 Článek 72 tohoto nařízení stanovil:

„V řízeních, v nichž soud rozhoduje samosoudcem, mohou funkce státního zastupitelství vykonávat na základě výslovného pověření státního zástupce u obecného soudu:

- a) na jednání, justiční kandidáti, honorární náměstci státních zástupců přidělení k příslušnému útvaru, zaměstnanci, kteří jsou nanejvýš dva roky v důchodu a pracovali jako příslušníci justiční policie během předcházejících pěti let, nebo studenti právnických fakult zapsaní do druhého ročníku dvouleté specializované školy pro právnická povolání uvedené v článku 16 [decreto legislativo n. 398 – Modifica alla disciplina del Concorso per uditore giudiziario e norme sulle scuole di specializzazione per le professioni legali, a norma dell'articolo 17, commi 113 e 114, della legge 15 maggio 1997, n. 127 (legislativní nařízení č. 398 o změně pravidel výběrového řízení pro auditory a pravidel specializovaných škol pro právnické profese podle čl. 17 odst. 113 a 114 zákona č. 127) ze dne 15. května 1997 (GURI č. 269 z 18. listopadu 1997)];
- b) na jednání, jehož předmětem je potvrzení zatčení nebo zadržení justiční kandidáti, kteří absolvovali nejméně šestiměsíční stáž, a pouze za účelem potvrzení zatčení před přímým předvoláním honorární náměstci státních zástupců přidělení k příslušnému útvaru nejméně šest měsíců;
- c) v případě návrhu na vydání trestního rozkazu podle čl. 459 odst. 1 a článku 565 trestního řádu honorární náměstci státních zástupců přidělení k příslušnému útvaru;
- d) v řízeních za zavřenými dveřmi uvedených v článku 127 trestního řádu, s výhradou ustanovení písmena b), v řízeních o výkonu rozhodnutí pro účely intervencí uvedených v článku 655 odst. 2 tohoto zákona a v řízeních o námitkách proti usnesení státního zastupitelství o úhradě odměn znalců, technických poradců a překladatelů podle článku 11 [legge n. 319 – Compensi spettanti ai periti, ai consulenti tecnici, interpreti e traduttori per le operazioni eseguite a richiesta dell'autorità giudiziaria (zákon č. 319 o odměňování znalců, technických poradců,

tlumočníků a překladatelů za úkony vykonávané na žádost justičního orgánu) ze dne 8. července 1980 (GURI č. 192 ze dne 15. července 1980) honorární náměstci státních zástupců přidělení k příslušnému útvaru;

e) v občanskoprávních věcech justiční kandidáti, honorární náměstci státních zástupců přidělení k příslušnému útvaru nebo absolventi studia v oboru právo uvedení v písmenu a).

V trestních věcech se rovněž použije kritérium nedelegovat funkce státního zastupitelství, pokud jde o řízení týkající se jiných trestných činů, než pro které je stíhání zahájeno na základě přímého předvolání v souladu s ustanoveními článku 550 trestního řádu.“

- 17 Prostřednictvím Decreto legislativo n. 116 – Riforma organica della magistratura onoraria e altre disposizioni sui giudici di pace, nonché disciplina transitoria relativa ai magistrati onorari in servizio, a norma della legge 28 aprile 2016, n. 57 (legislativní nařízení č. 116 o organické reformě funkce honorárního soudce a dalších ustanoveních týkajících se smírčích soudců a o přechodném režimu uplatnitelném na honorární soudce, kterým se provádí zákon č. 57 ze dne 28. dubna 2016), ze dne 13. července 2017 (GURI č. 177 ze dne 31. července 2017, s. 1, dále jen „legislativní nařízení č. 116“), italský zákonodárce zrušil ustanovení královského nařízení č. 12 uvedeného v bodech 8 až 16 tohoto rozsudku.
- 18 Článek 29 legislativního nařízení č. 116, ve změně legge n. 234 – Bilancio di previsione dello Stato per l'anno finanziario 2022 e bilancio pluriennale per il triennio 2022 – 2024 (zákon č. 234 o státním rozpočtu na rozpočtový rok 2022 a víceletý rozpočet na roky 2022–2024) ze dne 30. prosince 2021 (GURI č. 310 ze dne 31. prosince 2021, s. 1) stanoví:

„1. Honorární soudci [a státní zástupci], kteří jsou ke dni vstupu tohoto nařízení v účinnost v činné službě, mohou být na základě žádosti potvrzeni ve funkci do dosažení 70 let věku.

2. Honorární soudci [a státní zástupci], kteří jsou ke dni vstupu tohoto nařízení v účinnost v činné službě a nejsou ve funkci potvrzeni z důvodu, že nepodají žádost nebo neuspějí v hodnotícím řízení podle odstavce 3, mají, aniž je dotčena jejich možnost odmítnout, nárok na náhradu ve výši 2 500 eur před zdaněním za každý rok služby, během něhož se alespoň po 80 dní účastnili zasedání, a 1 500 eur před zdaněním za každý rok služby, během něhož se účastnili zasedání po dobu kratší než 80 dní, a to v každém případě maximálně ve výši celkem 50 000 eur před zdaněním. Doba výkonu služby přesahující šest měsíců se pro účely výpočtu odměny za uplynulé období považuje za jeden rok. Přijetí náhrady má za následek vzdání se veškerých dalších nároků jakékoli povahy vyplývajících z ukončeného honorárního pracovního poměru.

3. Pro účely potvrzení uvedeného v odstavci 1 Vysoká rada pro soudnictví a státní zastupitelství rozhodnutím zorganizuje tři samostatná hodnotící řízení, která se budou každoročně konat během tříletého období 2022-2024. Týkají se honorárních soudců [a státních zástupců], kteří ke dni vstupu tohoto nařízení v platnost dosáhli:

a) více než 16 let služby;

b) 12 až 16 let služby;

c) méně než 12 let služby.

[...]

5. Žádost o účast v hodnotících řízeních podle odstavce 3 má za následek vzdání se veškerých dalších nároků jakékoli povahy vyplývajících z dřívějšího honorárního pracovního poměru, s výjimkou nároku na náhradu uvedenou v odstavci 2, která přísluší v případě, že nedojde k potvrzení ve funkci.

[...]"

Spor v původním řízení a předběžné otázky

- 19 AV, BT, CV a DW jsou italskými honorárními soudci. Tuto kategorii soudců tvoří právníci, kteří vykonávají soudní funkce mimo hlavní odbornou činnost po teoreticky omezenou dobu a nejsou členy soudcovského stavu. Konkrétně žalobci v původním řízení vykonávají funkce *procuratore onorario aggiunto* (honorární náměstek státního zástupce) a *Giudice onorario* (honorární soudce).
- 20 Poté, co byli výše uvedení ve funkci již více než 16 let, podali dne 23. března 2016 žalobu k Tribunale amministrativo regionale per il Lazio (regionální správní soud pro Lazio, Itálie), který je soudem prvního stupně v rámci původního řízení, a domáhali se zejména toho, aby jim bylo přiznáno stejné ekonomické a právní zacházení jako řádným soudcům.
- 21 Vzhledem k tomu, že tato žaloba byla rozsudkem uvedeného soudu ze dne 1. září 2021 zamítnuta, podali žalobci v původním řízení odvolání ke Consiglio di Stato (Státní rada, Itálie), který je předkládajícím soudem.
- 22 Předkládající soud uvádí, že režim použitelný na řádné soudce nelze automaticky přenést na honorární soudce z důvodu rozdílů vyplývajících z relevantních ustanovení královského nařízení č. 12, kterými se vyznačují funkce, pracovní podmínky, jakož i druh vztahu mezi těmito soudci a veřejnou správou.
- 23 Konkrétně se situace honorárních soudců liší od situace řádných soudců několika zásadními prvky, a sice způsobem jejich přijímání, nevýlučnou a nepřetržitou povahou soudní činnosti, režimem neslučitelnosti činností, dobou trvání pracovního poměru, mezi jejich soudní činností, jejich systémem odměňování a sociálního zabezpečení, jakož i povahou jejich vztahu k veřejné správě.
- 24 Předkládající soud dále uvádí, že honorární soudci vykonávají skutečnou a konkrétní činnost, která není čistě okrajová ani vedlejší a za kterou pobírají náhrady mající charakter odměny, takže podle judikatury Soudního dvora spadají pod pojem „zaměstnanec v pracovním poměru na dobu určitou“ ve smyslu ustanovení 2 bodu 1 rámcové dohody.
- 25 V tomto ohledu má tento soud pochybnosti o slučitelnosti režimu použitelného na honorární soudce dotčeného ve věci v původním řízení s unijním právem, jelikož zaprvé tento režim zbavuje tyto soudce možnosti využít nároku na placenou dovolenou, jakož i jakékoli formy sociální ochrany.
- 26 Zadruhé si tento soud klade otázku ohledně slučitelnosti tohoto režimu s unijním právem, jelikož různé vnitrostátní legislativní akty, které se odchyľují od článku 42d královského nařízení č. 12, umožnily po sobě jdoucí obnovení pracovního poměru honorárních soudců, a tedy prodloužení doby trvání jejich pracovního poměru. Klade si zejména otázku, zda důvody uplatňované italským zákonodárcem k ospravedlnění po sobě jdoucích obnovení pracovních poměrů těchto

soudců, a sice zejména nutnost vyčkat na strukturální reformu honorárního soudnictví a v mezidobí zajistit kontinuitu výkonu spravedlnosti, mohou být kvalifikovány jako objektivní důvody ve smyslu ustanovení 5 bodu 1 písm. a) rámcové dohody. V této souvislosti si předkládající soud klade rovněž otázku, zda je vhodné zohlednit výhodné kompenzační účinky pro dotčené osoby, které vyplývají z výjimek z pravidla stanoveného v článku 42d královského nařízení č. 12, jelikož díky těmto výjimkám byli honorární soudci ve funkci téměř automaticky prodlužováni.

27 Za těchto podmínek se Consiglio di Stato (Státní rada) rozhodla přerušit řízení a položit Soudnímu dvoru následující předběžné otázky:

„1) Musí být článek 7 směrnice 2003/88 a ustanovení 4 rámcové dohody [...] vykládány v tom smyslu, že brání takové vnitrostátní právní úpravě, která nestanoví pro honorární soudce a honorární náměstky státních zástupců žádné právo na náhradu po dobu trvání pracovního volna a na povinné sociální zabezpečení a pojištění proti úrazům a nemocem z povolání?

2) Musí být ustanovení 5 rámcové dohody [...] vykládáno v tom smyslu, že brání takové vnitrostátní právní úpravě, podle níž lze pracovní poměr honorárních soudců na dobu určitou, který lze kvalifikovat jako služební poměr, a nikoliv jako pracovní poměr s veřejnou správou, pro který je stanoven režim založený na prvním jmenovacím aktu a pouze jednom následném opakovaném jmenování, několikrát prodloužit prostřednictvím zákonů, při neexistenci účinných a odrazujících sankcí a při neexistenci možnosti přeměnit tyto poměry na pracovní smlouvy s veřejnou správou na dobu neurčitou, ve faktické situaci, která by mohla vyvolat příznivé kompenzační účinky v právní sféře příjemců, kterým byly funkce v podstatě automaticky prodlouženy na další období?“

K předběžným otázkám

K přípustnosti

28 Podle italské vlády jsou předběžné otázky nepřípustné.

29 Pokud jde o první otázku, tato vláda zdůrazňuje, že Consiglio di Stato (Státní rada) v předkládacím rozhodnutí uvádí, že rozdílné zacházení mezi režimem použitelným na řádné soudce a režimem použitelným na honorární soudce, pokud jde o nárok na placenou dovolenou a nárok na systém sociální ochrany a povinného pojištění, který se vztahuje na pracovní úrazy a nemoci z povolání, bylo odstraněno v důsledku nabytí účinnosti legislativního nařízení č. 116 a je možné, že budou splněny podmínky pro analogické použití tohoto legislativního nařízení na vztahy, které jsou předmětem žaloby v původním řízení.

30 Před tím, než tento soud předložil Soudnímu dvoru žádost o rozhodnutí o předběžné otázce, měl tedy důkladněji analyzovat možnost použít v rámci sporu v původním řízení legislativní nařízení č. 116. Pouhá zmínka o této možné použitelnosti totiž neumožňuje pochopit souvislost, která podle uvedeného soudu existuje mezi dovolávanými ustanoveními unijního práva a relevantními ustanoveními italského práva.

31 Pokud jde o druhou otázku, italská vláda má za to, že stabilizace pracovního poměru honorárních soudců vyplývající ze změny článku 29 legislativního nařízení č. 116 měla být předkládajícím soudem zohledněna před předložením projednávané žádosti o rozhodnutí o předběžné otázce

Soudnímu dvoru. Tato stabilizace by učinila italské právní předpisy týkající se honorárních soudců [a státních zástupců] slučitelnými s ustanoveními 4 a 5 rámcové dohody, což by druhé otázce propůjčovalo hypotetickou povahu.

- 32 V této souvislosti je třeba připomenout, že přísluší pouze vnitrostátnímu soudu, kterému byl spor předložen a který nese odpovědnost za soudní rozhodnutí, jež bude vydáno, aby s ohledem na konkrétní okolnosti věci posoudil jak nezbytnost rozhodnutí o předběžné otázce pro vydání jeho rozsudku, tak relevanci otázek, které Soudnímu dvoru klade a na které se v tomto ohledu vztahuje domněnka relevance. Proto když se položená otázka týká výkladu nebo platnosti pravidla unijního práva, Soudní dvůr je v zásadě povinen rozhodnout, s výjimkou situace, kdy je zjevné, že žádaný výklad nemá žádný vztah k realitě nebo předmětu sporu v původním řízení, pokud se jedná o hypotetický problém nebo dále pokud Soudní dvůr nedisponuje skutkovými nebo právními poznatky nezbytnými pro užitečnou odpověď na uvedenou otázku (rozsudek ze dne 27. dubna 2023, AxFin Hungary, C-705/21, EU:C:2023:352, bod 27).
- 33 Kromě toho v rámci řízení upraveného v článku 267 SFEU, které je založeno na jasném rozdělení funkcí mezi vnitrostátními soudy a Soudním dvorem, má pouze vnitrostátní soud pravomoc vykládat a uplatňovat ustanovení vnitrostátního práva, zatímco Soudní dvůr je oprávněn rozhodovat pouze o výkladu nebo platnosti právního předpisu Unie, a to na základě skutečností, které mu sdělil vnitrostátní soud (rozsudek ze dne 27. dubna 2023, AxFin Hungary, C-705/21, EU:C:2023:352, bod 28).
- 34 V projednávané věci je třeba konstatovat, že předkládající soud jasně vylíčil skutkový a právní kontext, do něhož jsou předběžné otázky zasazeny, v rámci sporu, který se nejeví jako hypotetický ani fiktivní. Dále výslovně uvedl, že legislativní nařízení č. 116 není *ratione temporis* použitelné na spor v původním řízení.
- 35 Kromě toho v souladu s judikaturou připomenutou v bodech 32 a 33 tohoto rozsudku Soudnímu dvoru nepřísluší, aby posuzoval, zda předkládající soud, který uvedl skutkové a právní okolnosti nezbytné pro užitečnou odpověď na předběžné otázky, měl před tím, než předloží Soudnímu dvoru projednávanou žádost o rozhodnutí o předběžné otázce, provést hlubší analýzu vnitrostátního právního rámce, který stanoví na vlastní odpovědnost.
- 36 Z toho vyplývá, že předběžné otázky jsou přípustné.

K věci samé

K první otázce

- 37 Podstatou první otázky předkládajícího soudu je, zda musí být článek 7 směrnice 2003/88 a ustanovení 4 rámcové dohody vykládány v tom smyslu, že brání vnitrostátní právní úpravě, která na rozdíl od toho, co stanoví pro řádné soudce, vylučuje v případě honorárních soudců jakýkoli nárok na vyplacení náhrady během dovolené, v jejímž průběhu je soudní činnost přerušena, jakož i na nárok na režim sociální ochrany a povinného pojištění pro případ pracovních úrazů a nemocí z povolání.
- 38 Je třeba připomenout, že ustanovení 4 bod 1 rámcové dohody v otázce pracovních podmínek stanoví zákaz zacházet se zaměstnanci v pracovním poměru na dobu určitou méně příznivě než se srovnatelnými zaměstnanci v pracovním poměru na dobu neurčitou pouze z toho důvodu, že

vykonávají činnost na základě smlouvy na dobu určitou, pokud odlišné zacházení nelze ospravedlnit objektivními důvody [rozsudek ze dne 7. dubna 2022, Ministero della Giustizia a další (Postavení italských smírčích soudců), C-236/20, EU:C:2022:263, bod 32].

- 39 Zprv je třeba uvést, že Soudní dvůr již rozhodl, že pojem „zaměstnanec v pracovním poměru na dobu určitou“ uvedený v ustanovení 2 bodě 1 rámcové dohody musí být vykládán v tom smyslu, že zahrnuje smírčího soudce, který je jmenován na omezené období a v rámci své funkce vykonává skutečnou a konkrétní činnost, která není čistě okrajová ani vedlejší a za kterou pobírá náhrady mající charakter odměny [rozsudek ze dne 7. dubna 2022, Ministero della Giustizia a další (Postavení italských smírčích soudců), C-236/20, EU:C:2022:263, bod 30].
- 40 Vzhledem k tomu, že z předkládacího rozhodnutí vyplývá, že smírčí soudci jsou „honorárními“ soudci, kteří jsou součástí italského soudního řádu, lze tuto judikaturu použít i na soudce dotčené ve věci v původním řízení. Tito soudci tak mohou v zásadě spadat pod pojem „zaměstnanec v pracovním poměru na dobu určitou“ uvedený v ustanovení 2 bodě 1 rámcové dohody, pokud poskytují skutečná a konkrétní plnění, která nejsou čistě okrajová ani vedlejší a za která pobírají náhrady mající charakter odměny, což přísluší ověřit předkládajícímu soudu.
- 41 Pokud jde zadruhé o pojem „pracovní podmínky“ ve smyslu ustanovení 4 téže rámcové dohody, Soudní dvůr již konstatoval, že tyto podmínky zahrnují podmínky týkající se odměn, jakož i důchodového zabezpečení, které závisejí na zaměstnaneckém vztahu, s výjimkou podmínek týkajících se důchodového zabezpečení, které vyplývá ze zákonného systému sociálního zabezpečení. Soudní dvůr opakovaně uvedl, že rozhodným kritériem pro určení toho, zda určité opatření spadá pod výše uvedený pojem, je právě kritérium zaměstnání, tj. pracovního poměru založeného mezi zaměstnancem a jeho zaměstnavatelem [v tomto smyslu viz rozsudky ze dne 20. prosince 2017, Vega González, C-158/16, EU:C:2017:1014, bod 30, a ze dne 7. dubna 2022, Ministero della Giustizia a další (Postavení italských smírčích soudců), C-236/20, EU:C:2022:263, bod 36].
- 42 Takový režim sociální ochrany a povinného pojištění pro případ pracovních úrazů a nemocí z povolání, jako je režim řádných soudců, je sice závislý na pracovním poměru těchto soudců, avšak může spadat pod pojem „pracovní podmínky“ ve smyslu ustanovení 4 rámcové dohody, což přísluší ověřit předkládajícímu soudu.
- 43 Kromě toho, pokud jde o vyplácení náhrady během dovolené v případě přerušování soudní činnosti, jako je náhrada, která náleží řádným soudcům, je třeba připomenout, že „pracovní podmínky“ uvedené v ustanovení 4 téže rámcové dohody zahrnují nárok na placenou dovolenou za kalendářní rok [v tomto smyslu viz rozsudek ze dne 7. dubna 2022, Ministero della Giustizia a další (Postavení italských smírčích soudců), C-236/20, EU:C:2022:263, bod 38].
- 44 Zatřetí je třeba připomenout, že podle ustálené judikatury Soudního dvora zásada zákazu diskriminace, jejímž zvláštním vyjádřením je ustanovení 4 bod 1 rámcové dohody, vyžaduje, aby se srovnatelnými situacemi nebylo zacházeno odlišně a s odlišnými situacemi stejně, není-li takové zacházení objektivně odůvodněno [rozsudek ze dne 16. července 2020, Governo della Repubblica italiana (Postavení italských smírčích soudců), C-658/18, EU:C:2020:572, bod 141].
- 45 Pro posouzení, zda dotyčné osoby vykonávají stejnou nebo podobnou práci ve smyslu rámcové dohody, je třeba v souladu s ustanovením 3 bodem 2 a ustanovením 4 bodem 1 této rámcové dohody zkoumat, zda s přihlédnutím ke všem faktorům, jako jsou povaha práce, podmínky

odborné přípravy a pracovní podmínky, mohou být tyto osoby považovány za osoby ve srovnatelné situaci [rozsudek ze dne 16. července 2020, *Giorgio Neri* (Postavení italských smírčích soudců), C-658/18, EU:C:2020:572, bod 143].

- 46 V projednávané věci předkládající soud poukazuje na řadu rozdílů mezi právními a ekonomickými režimy použitelnými na dotčené soudce a zdůrazňuje zejména způsoby jmenování honorárních soudců, teoretickou dočasnost jejich pracovního poměru, druh věcí, které jsou tito soudci oprávněni vyřizovat, jakož i jejich zvláštní odměnu.
- 47 Z předkládacího rozhodnutí dále vyplývá, že honorární soudci a řádní soudci mají stejné povinnosti a odpovědnost a podléhají stejnému dohledu. Kromě toho je nesporné, že honorární soudci vykonávají soudní činnost.
- 48 Za těchto podmínek přísluší předkládajícímu soudu, který je jako jediný příslušný k posouzení skutkového stavu, aby určil, zda se takoví honorární soudci, jako jsou žalobci v původním řízení, nacházejí v situaci srovnatelné se situací řádných soudců [v tomto smyslu viz rozsudek ze dne 16. července 2020, *Giorgio Neri* (Postavení italských smírčích soudců), C-658/18, EU:C:2020:572, bod 148 a citovaná judikatura].
- 49 V tomto ohledu je třeba uvést, že rozdílné zacházení mezi řádnými soudci a honorárními soudci, kterého se dovolávají žalobci v původním řízení, spočívá v tom, že ve srovnání s řádnými soudci, kteří vykonávají funkce srovnatelné s funkcemi honorárních soudců, jsou posledně uvedení zbaveni jak jakékoli náhrady během dovolené, během níž je soudcovská činnost přerušena, tak režimu sociální ochrany a povinného pojištění.
- 50 Je-li prokázáno, že se takoví honorární soudci, jako jsou žalobci v původním řízení, nacházejí v situaci srovnatelné se situací řádných soudců, je třeba ověřit, zda existují objektivní důvody ospravedlňující takové rozdílné zacházení.
- 51 V tomto ohledu je třeba připomenout, že podle ustálené judikatury musí být zjištěné rozdílné zacházení odůvodněno určitými a konkrétními skutečnostmi charakterizujícími pracovní podmínky, o které se jedná, ve zvláštním kontextu, do něhož zapadá, a na základě objektivních a transparentních kritérií, a to za účelem ověření, zda tato nerovnost odpovídá skutečné potřebě, může dosáhnout sledovaného cíle a je k tomuto účelu nezbytná. Uvedené skutečnosti mohou vyplývat zejména ze zvláštní povahy úkolů, pro jejichž plnění byly smlouvy na dobu určitou uzavřeny, a z charakteristik jim vlastních, nebo případně ze sledování legitimního cíle sociální politiky členského státu [rozsudek ze dne 7. dubna 2022, *Ministero della Giustizia* a další (Postavení italských smírčích soudců), C-236/20, EU:C:2022:263, bod 41 a citovaná judikatura].
- 52 Z judikatury Soudního dvora zaprvé vyplývá, že cíle sledované italským zákonodárcem, které spočívají v zohlednění rozdílných odborných zkušeností mezi smírčím soudcem a řádným soudcem, je možno považovat za cíle představující „objektivní důvod“ ve smyslu ustanovení 4 bodu 1 nebo bodu 4 rámcové dohody, pokud odpovídají skutečné potřebě, jsou způsobilé dosáhnout sledovaného cíle a jsou k tomuto účelu nezbytné. Soudní dvůr zadruhé konstatoval, že rozdíly v postupech přijímání honorárních soudců a řádných soudců, a zejména zvláštní význam, který vnitrostátní právní řád a konkrétně čl. 106 odst. 1 italské ústavy přiznává výběrovým řízením speciálně koncipovaným za účelem přijímání řádných soudců, podle všeho naznačují zvláštní povahu úkolů, za které musí posledně uvedení nést odpovědnost, a odlišnou úroveň kvalifikace

požadované za účelem plnění těchto úkolů [obdobně viz rozsudek ze dne 7. dubna 2022, Ministero della Giustizia a další (Postavení italských smírčích soudců), C-236/20, EU:C:2022:263, body 45 a 46].

- 53 Za těchto podmínek existence původního výběrového řízení speciálně koncipovaného za účelem přijímání řádných soudců, které není vlastní jmenování honorárních soudců, umožňuje vyloučit, aby tito soudci plně požívali práv řádných soudců [obdobně viz rozsudek ze dne 7. dubna 2022, Ministero della Giustizia a další (Postavení italských smírčích soudců), C-236/20, EU:C:2022:263, bod 47].
- 54 I když určité rozdíly v zacházení mohou být odůvodněny rozdíly v požadované kvalifikaci a povaze úkolů, za které musí nést řádní soudci odpovědnost, vyloučení honorárních soudců z jakéhokoli nároku na dovolenou, jakož i z jakékoli formy ochrany v oblasti sociálního zabezpečení nelze připustit s ohledem na ustanovení 4 rámcové dohody [obdobně viz rozsudek ze dne 7. dubna 2022, Ministero della Giustizia a další (Postavení italských smírčích soudců), C-236/20, EU:C:2022:263, bod 53].
- 55 Pokud jde konkrétně o nárok na dovolenou, je třeba připomenout, že podle čl. 7 odst. 1 směrnice 2003/88 „(č)lenské státy přijmou nezbytná opatření, aby měl každý pracovník nárok na placenou dovolenou za kalendářní rok v trvání nejméně čtyř týdnů“.
- 56 Kromě toho ze znění směrnice 2003/88 a z judikatury Soudního dvora vyplývá, že by členským státům přísluší, aby stanovily podmínky pro uplatnění nároku na placenou dovolenou za kalendářní rok a pro jeho realizaci, musí se zdržet toho, aby jakkoli podmínily samotnou existenci uvedeného nároku, který vyplývá přímo z této směrnice [rozsudek ze dne 7. dubna 2022, Ministero della Giustizia a další (Postavení italských smírčích soudců), C-236/20, EU:C:2022:263, bod 50 a citovaná judikatura].
- 57 A konečně je třeba připomenout, že v souladu s ustanovením 4 bodem 2 rámcové dohody, je-li to vhodné, použije se zásada „poměrným dílem“.
- 58 Za těchto podmínek nic nenasvědčuje tomu, že rozdílné zacházení uvedené v bodě 49 tohoto rozsudku odpovídá skutečné potřebě, umožňuje dosáhnout sledovaného cíle a je k tomuto účelu nezbytné, což přísluší ověřit předkládajícímu soudu.
- 59 S ohledem na všechny tyto úvahy je třeba na první otázku odpovědět tak, že článek 7 směrnice 2003/88 a ustanovení 4 rámcové dohody musí být vykládány v tom smyslu, že brání vnitrostátní právní úpravě, která na rozdíl od toho, co stanoví pro řádné soudce, vylučuje v případě honorárních soudců, kteří se nacházejí ve srovnatelné situaci, jakýkoli nárok na vyplacení náhrady během dovolené, v jejímž průběhu je soudní činnost přerušena, jakož i nárok na režim sociální ochrany a povinného pojištění pro případ pracovních úrazů a nemocí z povolání.

K druhé otázce

- 60 Podstatou druhé otázky předkládajícího soudu je, zda musí být ustanovení 5 rámcové dohody vykládáno v tom smyslu, že brání vnitrostátní právní úpravě, podle které může být pracovní poměr honorárních soudců postupně obnoven, aniž jsou za účelem omezení zneužití tohoto obnovení stanoveny účinné a odrazující sankce nebo přeměna pracovního poměru těchto soudců na pracovní poměr na dobu neurčitou.

- 61 Ustanovení 5 bod 1 rámcové dohody ukládá členským státům, aby s cílem zabránit zneužití vyplývajícím z použití po sobě jdoucích pracovních smluv nebo poměrů na dobu určitou účinně a závazně přijaly alespoň jedno z opatření v něm vyjmenovaných, pokud jejich vnitrostátní právo neobsahuje rovnocenná právní opatření. Tři opatření takto vyjmenovaná v bodě 1 písm. a) až c) zmíněného ustanovení se týkají objektivních důvodů ospravedlňujících obnovování těchto pracovních smluv a poměrů, nejdelšího možného celkového trvání těchto po sobě jdoucích pracovních smluv a poměrů a počtu obnovování těchto smluv a poměrů (rozsudek ze dne 26. listopadu 2014, Mascolo a další, C-22/13, C-61/13 až C-63/13 a C-418/13, EU:C:2014:2401, bod 74).
- 62 Podle ustálené judikatury mají sice členské státy prostor pro uvážení, pokud jde o opatření k předcházení zneužití, avšak nemohou zpochybnit cíl nebo užitečný účinek rámcové dohody [v tomto smyslu viz rozsudek ze dne 7. dubna 2022, Ministero della Giustizia a další (Postavení italských smírčích soudců), C-236/20, EU:C:2022:263, bod 58].
- 63 Konkrétně musí být pojem „objektivní důvody“ ve smyslu ustanovení 5 bodu 1 písm. a) rámcové dohody chápán tak, že se vztahuje na přesné a konkrétní okolnosti charakterizující danou činnost, a tudíž způsobilé v tomto konkrétním kontextu ospravedlňovat použití po sobě jdoucích pracovních smluv na dobu určitou. Tyto okolnosti mohou vyplývat zejména z konkrétní povahy úkolů, pro jejichž plnění byly takové smlouvy uzavřeny, a z charakteristik jim vlastních, nebo případně z naplňování legitimního cíle sociální politiky členského státu (rozsudek ze dne 26. listopadu 2014, Mascolo a další, C-22/13, C-61/13 až C-63/13 a C-418/13, EU:C:2014:2401, bod 87).
- 64 V této souvislosti obnovování pracovních smluv nebo poměrů na dobu určitou za účelem pokrytí potřeb, které nemají ve skutečnosti dočasnou povahu, nýbrž jsou právě naopak stálé a trvalé, není odůvodněné ve smyslu ustanovení 5 bodu 1 písm. a) rámcové dohody. Takovéto využití pracovních smluv nebo poměrů na dobu určitou je totiž v přímém rozporu s předpokladem, z něhož vychází tato rámcová dohoda, a sice že pracovní smlouvy na dobu neurčitou představují obecnou formu pracovních vztahů, přestože pracovní smlouvy na dobu určitou jsou pro zaměstnávání v určitých odvětvích či vykonávání určitých povolání nebo činností charakteristické (rozsudek ze dne 26. listopadu 2014, Mascolo a další, C-22/13, C-61/13 až C-63/13 a C-418/13, EU:C:2014:2401, bod 100 a citovaná judikatura).
- 65 Dodržování ustanovení 5 bodu 1 písm. a) rámcové dohody tedy vyžaduje, aby bylo konkrétně ověřeno, že účelem obnovování po sobě jdoucích pracovních smluv nebo poměrů na dobu určitou je pokrytí dočasných potřeb a že vnitrostátní ustanovení není ve skutečnosti využíváno k uspokojení trvalých a dlouhodobých personálních potřeb zaměstnavatele (v tomto smyslu viz rozsudek ze dne 26. listopadu 2014, Mascolo a další, C-22/13, C-61/13 až C-63/13 a C-418/13, EU:C:2014:2401, bod 101 a citovaná judikatura).
- 66 V projednávané věci z předkládacího rozhodnutí vyplývá, že výjimky zavedené italskou právní úpravou z pravidla stanoveného článkem 42d královského nařízení č. 12, podle kterého je honorární soudce jmenován na dobu tří let a jeho pracovní poměr může být obnoven pouze jednou, umožnily opakovaně obnovit pracovní poměr žalobců v původním řízení. Kromě toho z informací, které má Soudní dvůr k dispozici, nevyplývá, že by tato právní úprava stanovila „rovnocenná právní opatření“ ve smyslu ustanovení 5 bodu 1 rámcové dohody, jejichž cílem by bylo zabránit zneužití vznikajícímu využitím po sobě jdoucích pracovních smluv nebo poměrů na dobu určitou, nebo možnost přeměny pracovního poměru takových honorárních soudců, jako jsou žalobci v původním řízení, na pracovní poměr na dobu neurčitou.

- 67 Podle italské vlády byly tyto výjimky zavedeny jako „objektivní důvody“ ve smyslu ustanovení 5 bodu 1 písm. a) rámcové dohody za účelem ospravedlnění obnovení pracovních poměrů honorárních soudců. Tato obnova byla totiž nezbytná do doby, než dojde ke strukturální reformě honorárního soudnictví, k níž došlo až v roce 2021, za účelem zajištění kontinuity výkonu spravedlnosti.
- 68 V tomto ohledu je třeba uvést, že kontinuita výkonu spravedlnosti může zajisté představovat legitimní cíl, který může Italská republika sledovat a který odůvodňuje obnovení některých pracovních poměrů honorárních soudců.
- 69 Je však třeba připomenout, že pracovní poměr žalobců v původním řízení, kteří nastoupili do služby od roku 1995, byl několikrát obnoven a italský zákonodárce zavedl mechanismus umožňující stabilizaci pracovního poměru honorárních soudců až v roce 2021 po revizi legislativního nařízení č. 116.
- 70 Za těchto podmínek se zdá – s výhradou posouzení předkládajícím soudem – že obnovení pracovního poměru žalobců ve věci v původním řízení bylo s ohledem na jejich počet zřejmě použito k pokrytí potřeb, které nemají dočasnou povahu, například z důvodu náhlého a nepředvídatelného nárůstu sporů, ale k pokrytí trvalých a dlouhodobých potřeb italského soudního systému.
- 71 Kromě toho je třeba připomenout, že při neexistenci jakékoli sankce, která by mohla zabránit a případně sankcionovat zneužití po sobě jdoucích pracovních smluv nebo poměrů na dobu určitou, Soudní dvůr v rozsudku ze dne 7. dubna 2022 Ministero della Giustizia a další (Postavení italských smírčích soudců) (C-236/20, EU:C:2022:263), týkajícím se právní úpravy použitelné na honorární soudce, která se zajisté liší od ustanovení vyplývajícího z královského nařízení č. 12, rozhodl, že ustanovení 5 bod 1 rámcové dohody musí být vykládáno v tom smyslu, že brání vnitrostátní právní úpravě, podle které může být pracovní poměr na dobu určitou nejvýše třikrát po sobě obnoven, pokaždé o čtyři roky, na celkovou dobu nepřesahující šestnáct let, a která nestanoví možnost účinně a odrazujícím způsobem sankcionovat zneužívání obnovování pracovních poměrů.
- 72 S výhradou posouzení skutkových okolností dotčených ve věci v původním řízení, které musí provést předkládající soud, je tedy třeba dovodit, že právní úprava dotčená ve věci v původním řízení není ospravedlněna „objektivním důvodem“ ve smyslu ustanovení 5 bodu 1 písm. a) rámcové dohody umožňujícím zabránit zneužití vyplývajícímu z použití po sobě jdoucích pracovních poměrů na dobu určitou.
- 73 V tomto ohledu je irelevantní argument, že obnovení pracovních poměrů honorárních soudců, o která se jedná ve věci v původním řízení, mají údajně pozitivní účinky, jelikož takové účinky nepředstavují okolnosti, které by mohly být kvalifikovány jako „objektivní důvod“ ve smyslu ustanovení 5 bodu 1 písm. a) rámcové dohody, jak je vykládáno judikaturou uvedenou v bodě 63 tohoto rozsudku.
- 74 S ohledem na všechny výše uvedené úvahy je třeba na druhou otázku odpovědět tak, že ustanovení 5 rámcové dohody musí být vykládáno v tom smyslu, že brání vnitrostátní právní úpravě, podle které může být pracovní poměr honorárních soudců postupně obnoven, aniž jsou za účelem omezení zneužití tohoto obnovení stanoveny účinné a odrazující sankce nebo přeměna pracovního poměru těchto soudců na pracovní poměr na dobu neurčitou.

K nákladům řízení

- 75 Vzhledem k tomu, že řízení má, pokud jde o účastníky původního řízení, povahu incidenčního řízení ve vztahu ke sporu probíhajícímu před předkládajícím soudem, je k rozhodnutí o nákladech řízení příslušný uvedený soud. Výdaje vzniklé předložením jiných vyjádření Soudnímu dvoru než vyjádření uvedených účastníků řízení se nenahrazují.

Z těchto důvodů Soudní dvůr (šestý senát) rozhodl takto:

- 1) Článek 7 směrnice Evropského parlamentu a Rady 2003/88/ES ze dne 4. listopadu 2003 o některých aspektech úpravy pracovní doby a ustanovení 4 rámcové dohody o pracovních poměrech na dobu určitou, uzavřené dne 18. března 1999, která se nachází v příloze směrnice Rady 1999/70/ES ze dne 28. června 1999 o rámcové dohodě o pracovních poměrech na dobu určitou uzavřené mezi organizacemi UNICE, CEEP a EKOS,

musí být vykládány v tom smyslu, že

brání vnitrostátní právní úpravě, která na rozdíl od toho, co stanoví pro řádné soudce, vylučuje v případě honorárních soudců, kteří se nacházejí ve srovnatelné situaci, jakýkoli nárok na vyplacení náhrady během dovolené, v jejímž průběhu je soudní činnost přerušena, jakož i nárok na režim sociální ochrany a povinného pojištění pro případ pracovních úrazů a nemocí z povolání.

- 2) Ustanovení 5 bod 1 rámcové dohody o pracovních poměrech na dobu určitou uzavřené dne 18. března 1999, která se nachází v příloze směrnice 1999/70,

musí být vykládáno v tom smyslu, že

brání vnitrostátní právní úpravě, podle které může být pracovní poměr honorárních soudců postupně obnoven, aniž jsou za účelem omezení zneužití tohoto obnovení stanoveny účinné a odrazující sankce nebo přeměna pracovního poměru těchto soudců na pracovní poměr na dobu neurčitou.

Podpisy.